

1. คำนาม

1.1 คำนำหน้าชื่อ ยศ ตำแหน่ง บุคคล

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ข้า	khâ :	ข้า	... จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัด <u>ข้า</u> ทูลอองๆ ที่มีสติปัญญาได้ ... เล่ม 1 หน้า 106 (พระทำนูน) ... ครั้งนั้นท้าวมหาพรหมมองค หนึ่งชื่อว่าพรหมเทวะ จูติจาก พรหมโลกย์แล้วลงมาปะฏิสนธิ กำเนิดในตระกูลมหาอำมาตย ซึ่งเป็น <u>ข้า</u> บาทสมเด็จพระเจ้ามหา สมมุติราช ครั้นวัฒนาอายุศมสิบ ห้าปีก็ได้ที่แทนบิดา ...	น. บ่าวไพร่, คน รับใช้	K	จะ	khá	ว. ไม่เป็นอิสระ, พึ่งพา	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนจากสระ เสียงสั้น a เป็น สระเสียงยาว a: และเสียง วรรณยุกต์เอก เป็น โท 2. ความหมาย แคบเข้า จาก หมายถึงสิ่ง ทั่วไปที่ไม่เป็น	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 42 คำที่ 1 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 157 (พระธรรม สาตร)						อิสระ ต้องฟังพา นำมาใช้ใน ความหมายที่ แคบเข้า หมายถึง ความถึงเฉพาะ คนที่ไม่เป็น อิสระ ต้องฟังพา คือ ทาส บ่าว ไพร่ หรือคนรับ ใช้	เล่ม 1 หน้า 77 คำที่ 3 3. MON- ENGLISH DIC TIONA RY เล่ม 1 หน้า 79 คำที่
			... ผู้ใดคบตีข้าไทลูกเมียตน มัน เล่นหนีไปขึ้นบนเรือนท่านแล เลือดตกลงที่เรือนท่าน ให้ผู้ตบตี นั้นพลีเรือนท่านให้นิมนพระสงฆ์ ๗ รูปสวดมนต์จนน้ำเต่างบัดพลีๆ เรือนท่าน ...						3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำนาม เป็น คำ วิเศษณ์	2 4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPOKEN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MON หน้า 212 คำที่ 25
จำ	cà:	จำ	... ตราพระบรมราชโองการ ราชอินทราธิบดีศรีโลกกากร ทันตราธรรมพระนครบาล อโยชัยบรมภานุได้ใช้นั้น ตั้งขุนจำเมืองหมื่นรองจำเมือง ฉะเมืองปากใต้ฝ่ายเหนือทั้งปวง ... เล่ม 1 หน้า 114 (พระทำนุ) ... ถ้าผู้ฮั่มทรพยนั้นหนีไปอยู่ บ้านอื่นเมืองไกล ให้ผู้เจ้าสินกฎ หมายไว้แก่แพ่งแห่งสุภาจำเมือง ถ้าถูกหนีถึงพ้น ๑๐ ปีก็ดี ให้ บังคับบัญชาให้เขาเกิด ...	น. หัวหน้า, หัว โจก, เช่น จำฝูง จำโหลง; ยศ ทหารและ ตำรวจชั้น ประทวน เช่น จำตรี จำสิบ ตำรวจ, บรรดา ศักดิ์ในราช สำนัก เช่น จำ เพลงฤทธิรอน ราชจำเริญงาน รัดรุค, ตำแหน่ง หัวหน้าธุรการ บางอย่าง เช่น	s>	จา	ca:	น. ตำแหน่ง ผู้นำ, หัวหน้า, จำฝูง 1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดยเพิ่มเสียง วรรณยุกต์เอก 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 75 คำที่ 22 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 168	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 339 (พระไอยการ ภูนี้)	จำศาล						คำที่ 28
			... หนึ่งหัว หมื่น พัน }							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 140 คำที่ 24
			ภูค้าย่าขาวเลือกขาววังบันดา ลงเรือนั้น ยังมีถึงที่ประทับแล หยุดเรือประเทียบโทษถึงตาย ...							4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 225 คำที่ 32
			เล่ม 2 หน้า 181 (กฎหมายเทียร บาล)							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... นายรีบเรรวรด ๑	นายช่าง; (ปาก)						ENGLISH
			นายฝ้ายใจคิด ๑	ใช้น้ำหน้ายศ						DIC
			นายผของเวหาศ ๑	ทหารตำรวจ						TIONARY
			นายทัดเทียมลม ๑	เช่น นายพล						เล่ม 2
			นายชำนาญหะณุมาร ๑	นายพัน นายร้อย						หน้า 259
			นายท้าวทุกแดน ๑	นายสิบ, คำนำ						คำที่ 1
			นายตรลอดไทรภพ ๑	หน้าตำแหน่ง						
			นายล่าแดนดิน ๑ ...	เช่น นายม้าต้น; เมื่อใช้เป็นคำนำ						4. A DIC TIONA
			เล่ม 2 หน้า 262 (ตำแหน่งนา พลเรือน)	ราชทินนามเป็น บรรดาศักดิ์ของ ข้าราชการใน ราชสำนักใน สมัยก่อนเลิก บรรดาศักดิ์ เช่น นายรินทร์ ธิเบศ นายมหานู ภาพ นายสุจินดา						RY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 245 คำที่ 46

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน		ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
						คำภาษา มอญ	เสียง ภาษา มอญ			
พญา	phá - ja:	พญา พระญา	... ตราพระขมราชซึ่ง พญาขม ราชอินทราธิบดินทร์โลกการ พันทราธรรมพระนครบาลไทย พิริยบรากรมภาหุได้ใช้นั้น ตั้งขุน จำเมืองหมื่นรองจำเมือง ... เล่ม 1 หน้า 114 (พระทำนุน) ... ฝ่ายราชบัณฑิตยนั้น พญาธรรม ปรีชาเป็นต้น ให้ทำสังคายนา ชำระพระไตรปิฎกสอบไล่ด้วย อรรถกะถาฎีกาให้ถูกต้องตาม พระพุทธรูปบัญญัติ ... เล่ม 1 หน้า 233 (วิวาทคำติ) ... กฎให้แก่พระสุรัสวดีซ้ายขวา ในนอกให้กฎหมายบอกเจ้าพญา	น. เจ้าแผ่นดิน เช่น พญาลิไทย; ผู้เป็นใหญ่, ผู้ เป็นหัวหน้า, (มักใช้นำหน้า นามอื่น) เช่น พญานาค พญา หงส์	bv.	พญา	pe:- je:- a:	น. พระยา, พญา, ตำแหน่ง ขุนนาง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ 2. ความหมาย กว้างออก จาก ตำแหน่งขุนนาง ใช้หมายความ รวมถึงเจ้าแผ่นดิน หรือผู้เป็น ใหญ่ ผู้เป็น หัวหน้าด้วย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 183 คำที่ 14 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 322 คำที่ 17

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ได้ } จริง } ไม่ ก็ให้เร่ง } เทจ } ได้สวน } โจท } จำเลย } ตามท้องสำนวนให้สิ้นสุด เงื่อนสายกระแสดความ ก็จะได้ } จริง } } เทจ } เป็นอัน แท้ คำนายพราตามเนื้อไปแล พบซึ่งตัวเนื่อนั้น ... เล่ม 1 หน้า 205 (หลักอินท ภาษ) ... ประการหนึ่งไปกลางปากกลาง คงห้วยเขาด้วยกันวิวาทแก่กันเอา พราตามป่าแลโขมคป่าผู้ไป							มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 99 คำที่ 20 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 342 คำที่ 2

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ด้วยกันเปนพยาน ... เล่ม 1 หน้า 628 (พระไอยการ ลักษณะพยาน)							
สมิง	sà- mĩŋ	สมิง	...๐เจ้าพญามหาโยธางวาง นา ๓๐๐๐ สมิงเตสัทธปหลัดจางวาง นา ๘๐๐ พญาอุดมราชาเจ้ากรมกลีอ่อง นา ๑๖๐๐ สมิงปราบน้อย สมิงสามส้อง ปหลัดกรม กลีอ่อง นา ๘๐๐ พญาพรมเจ้ากรมคั้งทองขวา นา ๑๖๐๐ สมิงพิตปะปหลัดกรม นา ๘๐๐ ... เล่ม 1 หน้า 1136 (นาทหารหัว เมือง)	น. ตำแหน่งขุน นางผู้ใหญ่ฝ่าย มอญ. (ต. สมิง ว่า พระ เจ้าแผ่นดิน, เจ้า เมือง, ผู้ปกครอง)	qMicj	สมิง	sá- mən	น. เจ้านาย, เจ้าหน้าที่, เจ้า, ชนชั้นปกครอง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ทาง ไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 256 คำที่ 27 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 233

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										คำที่ 10
			... สมิงโยคราช สมิงรัตสังราม	} ปหลัดกรม						3. MON-
			สมิงปันทละ สมิงคิณะ							ENG
			สมิงสายสมร สมิงเพชกำกอง	} นายกอง						LISH
										DIC
										TIONA
										RY เต็ม
										2 หน้า
			เล่ม 1 หน้า 1137 (นาทหารหัว เมือง)							471 คำที่
										16
			... สมิงโลกนราช สมิงบุญญราชา สมิงเสน่หาราช สมิงปราบไชย สมิงเสนะไชย สมิงกมะราชา สมิงศรีธามา ...							4. A DIC
										TIONA
										RY OF
										MODERN
										SPORKEN
										MON

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 1 หน้า 1139 (นาทหารหัว เมือง)										หน้า 277 คำที่ 49
สะไก้	sà - pháj	สไ้ สไก้ สะไ้ สะไก้ ยะไ้ ยะไก้ ตะไ้	... ลูกสไก้คำดี พ่อผัว แม่ผัว } คำดีลูกสะไก้ เมียหลวงคำดีเมีย น้อยๆ คำดีเมียหลวง ปู่ย่าหลาน ตายายหลานลุงป้าหลานอ้าวน้ำ หลาน ...	น. หญิงที่มา แต่งงานกับญาติ ผู้ชาย, เมียของ ญาติ เช่น ถ้าเป็น เมียของลูกชาย เรียกลูกสะไก้ ถ้าเป็นเมียของ ลุง เรียกป้า สะไก้, (ปาก) ตะไ้	bY>	พาย	pa : j	น. สะไก้	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนจากสระ เสียงยาว a: เป็น สระเสียงสั้น a แล้วเติมพยางค์ หน้า	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 188 คำที่ 2
เล่ม 1 หน้า 235 (วิวาทคำดี)										
... ถ้าพิจารณาเปนสัง										
ว่าเปนฝ่าย } ขย } จริง										
สไ้										
ให้ปรับไหมมันโดยยศถาศักดิ์										
เปนท้าววิฑูณเอาเข้าพระคลังผู้										
เปนเจ้าแลคตินันบพิงให้ว่าสืบ										
									2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ
									3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 92 คำที่ 3

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ไปเลย ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 34 คำที่ 17
			เล่ม 1 หน้า 296 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)							4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 258 คำที่ 43
			... ผู้ใดเป็นหลายเขตท่าน แลขาด แคลนไปขายแลกู้หนี้แก้ล่งตาน้ำ อาฝ่ายข้างเมีย หลาน <u>สะโพ</u> ไปขายแลกู้ล่งตาน้ำอาอาว ฝ่าย ข้างผัว ...							
			เล่ม 1 หน้า 328 (พระไอยการ ภูนี้)							
			... ท่านมิให้ปรับไหมมิโทษผู้หา มรดกให้แก่กันเลย เพราะว่าเปน เขต <u>ตะไถ่</u> ญาติพี่น้องฟ้องพันธุ กันเอง ...							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 387 (มรดก)							
			... อันว่าวิสาสคาหโจรนั้นคือ ว่าเป็นโจรลักทรัพย์สิ่งของญาติ พี่น้องบิดามารดาสามีภรรยา เขยชะไฟ อันว่าสาระพะโจรนั้น คือว่าสาระพะลักหมีได้เลือก ...							
			เล่ม 1 หน้า 707 (พระไอยการ ลักษณโจร)							
			... แลลูกชะไ้ลักทรัพย์ของพ่อ ผัวแม่ผัวๆ ลักทรัพย์ของลูกชะไ้ ลูกลักทรัพย์ของพ่อแม่ ...							
			เล่ม 1 หน้า 736 (พระไอยการ ลักษณโจร)							

1.2 เครื่องใช้

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ช้อน	chɔːn	ช้อน	 พานทองหนัก ๑ จาน ทองหนัก ๕ สิบทองหนัก ๕ ครกทองหนัก ๑๐ สากทองหนัก ๑๕ ช้อน ทองดักบังคนหนัก ๑๓ แม่ นมเอก ๓ แม่ นมโท ๗ ... เล่ม 2 หน้า 204 (กฎหมายเทียร บาล)	น. เครื่องใช้ สำหรับตักของ กิน มีที่จับยื่น ออกมา, ลักษณะ นามว่า คัน, ราชศัพท์ ว่า ฉลองพระหัตถ์ ช้อน; เรียก เครื่องใช้ที่มีรูป คล้ายคลึง เช่นนั้น เช่น ช้อนรองเท้า; เครื่องจับปลา ชนิดหนึ่ง ใหญ่ กว่าสวิง ถักเป็น ร่างแห ขอบเป็น	znj	ชุน	chɔːn	น. ช้อน	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ใช้เสียง วรรณยุกต์ตรี 2. ความหมาย กว้างออก ใช้ เรียกเครื่องใช้ที่ มีลักษณะ คล้ายกัน 3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 87 คำที่ 26 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 193 คำที่ 16

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				รูปสามเหลี่ยม หรือวงกลม มี ด้ามจับ						3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 157 คำที่ 12 4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 227 คำที่ 62
เชือก	chǎk	เชือก	... มัดผูกตบถองตีคำจำใส่ตรวนซี่ คา ใส่กลังเอาเชือกเอาผ้าเอา	น. สิ่งที่ทำด้วย ด้ายหรือป่านปอ	zukj	ชุก	cǎk	น. เชือก, เถา, สาย	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เถาวัลเอาหน้งมัดผูกใส่ปลอกผูก เท้าผูกมือลงเอาเงินทองก็ได้ใช้ ตราพระราชสีห์ไปให้กรรมการแล แขวงส่งมาพิจารณา ...	เป็นต้น มักพัน หรือดีเกลียว สำหรับผูกหรือ มัด					โดยเปลี่ยนสระ และเสียง วรรณยุกต์จาก ตรีเป็นโท	ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 88 คำที่ 55
			เล่ม 1 หน้า 112 (พระทำนูน)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 198 คำที่ 6
			...ลูกไม้ใบไม้ทั้งกิ่งกะลาเชือก เถาวัลหยาบฟาดตีทิ้งชัศท่านก็ดี แลจำท่านให้ตายด้วยข้อคาโซร์ ตรวนก็ดี ...						3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC
			... โครกระบือท่านผูกท่านลอมไว้ก็ ดี แลมีผู้ร้ายไปแก้ลักเชือกภายก็ดี แลโคกระบือนั้นปล่อยขาดไปโจร ลักเอาไปก็ดีเสียกินก็ดีท่านว่า							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			คนร้ายลักแก้เชือก ...							TIONARY เล่ม 1 หน้า 162 คำที่ 18
			เล่ม 1 หน้า 724 (พระไอยการ ลักษณะโจร)							4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 229 คำที่ 2
ตรา	tra:	ตรา	... ตราพระราชสีหะ เจ้าพญาจักรี ศรีอัครกษสมุหะนาขกัณหา เสนาธิบคือ ไภยพิริบรากรมภาหุ ได้ใช้คือผู้มีอรรถคดี มิเต็มใจใน คำพิพากษณะกรมใดๆ	น. เครื่องหมาย ที่มีลวดลายและ ทำเป็นรูปต่างๆ สำหรับประทับ เป็นสำคัญ เช่น	jk.	กุรา	kra:	น. ตราประทับ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้น K เป็น t	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 112 (พระทำนูน)	ตราพระราชสีห์ ตราพระคชสีห์					2. ไม่ เปลี่ยนแปลง ความหมาย	หน้า 35 คำที่ 25
			... ผู้ใดทำเงินทองแดงเงินพราง เงินรวง ทองพรางทองแดงทอง อาบแลแกะตราปลอมตอกตรา พดด้วงเทียม ...	ตราบัวแก้ว, สำหรับเป็น เครื่องประดับ ในจำพวกราช อิสริยาภรณ์ เช่น					3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 266 คำที่ 29
			เล่ม 1 หน้า 739 (พระไอยการ ลักษณะโจร)	ตราช้างเผือก, สำหรับเป็น เครื่องหมาย เช่น						
			... ครั้นชำระแล้ว ให้อาลักษณ์ชูป เส้นมิก สามฉบับไว้ห้องเครื่อง ฉบับหนึ่ง ไว้หอหลวงฉบับหนึ่ง ไว้ณสานหลวงสำหรับดูขุน	ผ้าตรานกอินทรี						
			ฉบับหนึ่งปิดตรา	พระราชสีห์ พระคชสีห์ บัวแก้ว						3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 207

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ทุกเล่มเป็นสำคัญ ...							คำที่ 24
			เล่ม 2 หน้า 177-178 (กฎหมาย เทียรบาล)							4. A DIC TIONA RY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 235 คำที่ 56
ตราฐ	tra:- chu:	ตราฐ	... ตั้งอยู่ในสัจแล ศีล ๕ } มี ๘ }	น. เครื่องชั่ง ชนิดที่มีถาดชั่ง ห้อยอยู่ ๒ ข้าง กันชั่ง มีด้าม น้ำหนักรอก น้ำหนักของของ ที่ชั่ง	ᩁᩃ᩠ᨿᩣ᩠ᨿ U	กุราฐ	kr:- cu:	น. เครื่องชั่ง	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้น k เป็น t ใน พยางค์แรก และ เปลี่ยนพยัญชนะ ต้น c เป็น ch	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 35 คำที่ 28

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			๔ ประการ ...						ในพยางค์ท้าย	2. พจนานุกรม
			เล่ม 1 หน้า 162 (พระธรรม สาตร)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1
			... เป็นเหตุจะได้วิญาณพัศดูและ วิญาณพัศดูให้กระทำจิตรให้เป็น จักร์ตเที่ยงแท้เป็นท่ามกลาง คั่ง ตราขุอันยกขึ้นอย่าได้กดขี่ฝ่าย โจทยกยอฝ่ายจำเลย ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	หน้า 266 คำที่ 30
			เล่ม 1 หน้า 201 (หลักอินท ภาษ)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1
			... จึงได้ชื่อว่าเปนองกะตุลาการ มีอาการอันเสมอเหมือนด้วยตราขุ ให้พิจารณาได้ไปตามธรรมสาตร ราชสาตร ...							หน้า 66 คำที่ 10

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 1 หน้า 201 (หลักอินท ภาษ)										
เตา	taw	เตา	... ถ้าโจรมันเอาพระพุทธรูปไป ล้างไปเผาสำรอกเอาทองคำดี เอา พระบทไปสำรอกเข่น้ำเอาผ้าไป ก็ดี ให้เอามันใส่เตาเพลิงสุบมัน เสียดังมันทำแก่พระนั้นบ้างใช้ บาปมันจงล้างแล้ว ... เล่ม 1 หน้า 718 (พระไอยการ ลักษณะโจร) ... หมัน ๑๘ คน นา ๒๐๐ นายเตา ๑๐ คน นา ๑๐๐ เลว ๑๒๕ คน นา ๕๐ ... เล่ม 2 หน้า 287 (ตำแหน่งนา พลเรือน)	น. ที่สำหรับก่อ ไฟหุงต้มหรือ เผาส่งต่างๆ ตาม ปรกติใช้ฟืน หรือถ่าน ถ้าใช้ สิ่งอื่นๆ ก็ เรียกชื่อตามสิ่ง นั้นๆ เช่น เตา แก๊ส เตาไฟฟ้า	tU	ตู	taw	ก. ไหม้ ว. ร้อน	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก ร้อน หรือ ไหม้ เป็นที่สำหรับทำ ให้ร้อนหรือ ไหม้ 3. เปลี่ยนแปลง จากคำกริยา หรือคำวิเศษณ์ เป็นคำนาม	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 117 คำที่ 41 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 249 คำที่ 28

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... หมื่นในกรมช่างเงิน ๒ คน นาคล ๒๐๐ นายเตา ๑๐ คน นา ๑๐๐ รองเตา ๖ หล่อลาด ๑๓ ลาด ๑๕ หล่อ ๑ เลว ๒๕ ... เล่ม 2 หน้า 288 (ตำแหน่งนา พลเรือน)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 196 คำที่ 4 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 30
เตียง	tian	เตียง	... มีขุนสนม มีขุนช้าง มีขุนม้า มี เรือกันเรือแห่ หน่อพระพุทธรูเจ้า	น. ที่สำหรับ นอนหรือตั้ง	ednj	เทน	te:n	น. แท่น, ฐาน	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			นั่งธำมเทริด พระอุปราชนั่งที่นั่ง ท้องพระโรง <u>เตียง</u> ทองสูง ๒ ศอก มีเบาะเจียม ... เล่ม 2 หน้า 179 (กฎหมาย เทียรบาล) ... พระราชกุมารเขวราช <u>เตียง</u> สูง ลิ้นหนึ่ง พระราชนัดดาทั้งปวง หน้าหลัง พระอาลักษณ์ขึ้น <u>เตียง</u> สูง ๑๐ ศอก ... เล่ม 2 หน้า 198 (กฎหมายเทียร บาล) ... ครั้นเวียงจรรคสมิทรแล้วทั้งห้า พระองค์ เสด็จด้วยรองพระบาท เข้าในโรงกฐนั้ง <u>เตียง</u> ทองทั้ง ๕ พระองค์แล้ว วังแบกพานสนาน ขึ้น ...	สิ่งของ มีขา ๔ ขา รูป สี่เหลี่ยมผืนผ้า					เปลี่ยนเสียงสระ e: เป็น ia และเพิ่มตัว สะกด ɣ 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 141 คำที่ 16 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 309 คำที่ 11 3. MON- ENGLISH DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 2 หน้า 202 (กฎหมายเทียรบาล)										TIONARY เล่ม 1 หน้า 242 คำที่ 4
รูป	thû:b	รูป รูป ทูป	... บังคับว่ากล่าวกันตามผิดแล ชอบตามผู้ใหญ่ผู้น้อยให้ตบแต่ง เข้าตอกคอกไม้รูปเทียนสินนุ่ง ห่มเล่าเข้าเปิดไถ่ไปแปลงขวัน กันเพราะเขาเสียกันมิได้ ... เล่ม 1 หน้า 235 (วิวาทคำดี)	น. เครื่องหอม ชนิดหนึ่งมีแกน ทำด้วยก้านไม้ ไผ่เล็กๆ เป็นต้น ข้อมสีแดง พอก ด้วยผงไม้หอม, มักใช้จุดคู่กับ เทียน, ลักษณะ นามว่า ดอก	Dupj	รูป	thúb	น. รูป	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ โดยเปลี่ยนจาก สระเสียงสั้น u เป็นสระเสียง ยาว u : 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 148 คำที่ 9 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2
เล่ม 1 หน้า 569 (พระไอยการ										

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ลักษณะ } ตัว } เมีย }							หน้า 10 คำที่ 5
			... ให้ใหม่ ๑๑๐๐๐๐๐ แล้วให้เอา ผู้ร้ายแต่งหมูตัวหนึ่ง เปิดตัวหนึ่ง เล่าไทยหนึ่ง เครื่องกระยาสูบ เทียบรูษา ทำขวันนางพระโพสพ ตามกระบิลเมือง ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 220 คำที่ 21
			เล่ม 2 หน้า 487 (พระอาการ เบคเสจร)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 245

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										คำที่ 20
พ้อม	phɔ̌ : m	พ้อม	... ไถเอาที่นาไถเข้าในนา แลเก็บ เอาเข้าในนา ในลอมในซึ้งใน <u>พ้อม</u> ป่าท่านก็ดี ... เล่ม 2 หน้า 407 (พระอาการ อาชาหลวง)	น. ภาชนะสาน ขนาดใหญ่ สำหรับบรรจุ ข้าวเปลือกเป็น ตัน, กระพ้อม ก็ว่า	b•	พม	po : m	น. ครูดักน้ำ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนโดยออก เสียงวรรณยุกต์ โท	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 189
			... ถ้ายัดกลอบดักไซดักซุดดักถัน ในนาเข้าท่านยับให้ใหม่ ๑๐๐๐ อนึ่งถ้ายอดจรมดเข้าในนาท่านให้ ใหม่ ๔๐๐๐ ถ้ายอดจรมดเข้า ท่านใน <u>พ้อม</u> ในเสวียนให้ใหม่ ๑๗๐๐๐๐ ... เล่ม 2 หน้า 485 (พระอาการ เบดเส็จ)						2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายความว่าถึง เฉพาะภาษาที่ ใช้สำหรับ ดัก น้ำเท่านั้น	คำที่ 5 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม หน้า 336 คำที่ 24 หน้าที่ทาง ไวยากรณ์
										4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ถ้าลักเข้าข่อยท่านนวดไว้ใน ร้าน ลาน พ้อม เสวียนยุ่งปา	ให้ไหมจงทุก						TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 259 คำที่ 9
			สัตๆ ละสองต่อแล้วเอาขึ้นขา หย่าง ๓ วันจ้ำร้องว่าท่านทั้งหลาย อย่าดูเยี่ยงข้าๆ ลักเข้าเปลือก ... เล่ม 2 หน้า 486 (พระอาการ เบดเสรง)							
พาน	pha:n	พาน	... ถ้าผู้ใดชนช้างมิไชย แลเข้าศึก ชาดหัวช้าง ได้บำเหน็จพานทอง หมวกทองร่มขันทองแลเมียนาง... เล่ม 1 หน้า 936 (พระไอยการ กระบดศึก)	น. ภาชนะมีเชิง ประเภทหนึ่ง มี หลายชนิด บาง ชนิดรูปทรง คล้ายจาน บาง ชนิดมีรูปทรง	b.nj	พาน	pa:n	น. พาน	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	1. พานา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 187

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... อนึ่งรับเครื่องแลมิได้กิน ดอกไม้มงคลมิได้ไต่หัว เอาไต่ พานหมากใส่เจียดไว้ อนึ่งให้ตก กลางพระโรงกลางดิน อนึ่งแลไป สบพระเนตรเจรจากระซิบกันเค็ร ออกมาแลดูกันเจรจาในประตูลัง กัน โทษในระวางกระบด ...	คล้ายขัน เจริงมี รูปร่างต่างๆ กัน ใช้สำหรับไต่ สิ่งของมีดอกไม้ รูปเขียนเป็นคัน					3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	คำที่ 47 เล่ม 2 หน้า 334 คำที่ 14
			เล่ม 2 หน้า 188 (กฎหมายเทียร บาล)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON
			 พานทองหนัก ๕ จาน ทองหนัก ๕๑ สิบทอง หนัก ๕๑ ครกทองหนัก สากหนัก ๑๐๐ ช้อนทองดัก							หน้า 254 คำที่ 58

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			๑๕ บังคนหนัก ๓							
			แม่นมเอก ๑ แม่นมโท ๗ ...							
			เล่ม 2 หน้า 204 (กฎหมาย เทียรบาล)							
ลาวด	lûat	ลาวด	... เอาขึ้นขาหย่างประจาน ๓ วัน แล้วให้ทวนด้วยลาวดหนึ่ง ๓๐ ที่ ถ้าตีด้วยมือมิได้ถึงษาหัด ให้ปอก เล็บเสีย ๕ นิ้วจำไว้ ๓ เดือน แล้ว ทวนด้วยลาวดหนึ่ง ๒๕ ที่ ...	น. สิ่งที่ทำเป็น เส้นยาวๆ เช่น ลาวดหนึ่ง คือ แผ่นหนังที่เอา มาทำเป็นเส้น ยาวๆ, โลหะที่	el.tj	โลตุ	lô:t	น. ลาวด	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ o: เป็น ua	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม
			เล่ม 1 หน้า 240 (วิวาทคำติ) ... ท่านให้มิโทษทวนมันด้วยลาวด หนึ่งโดยฉก้น อย่าให้มันคนร้าย นั้นดูเยี่ยงหย่างกันต่อไป ...	เอามาริดเป็น เส้นเช่นนั้นก็ เรียกว่า ลาวด เช่น ลาวดสังกะสี ลาวดทองแดง,					2. ความหมาย กว้างออก หมายความว่า รวมถึงสิ่งที่มี ลักษณะคล้าย ลาวด	หน้า 226 คำที่ 30 2. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 286 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	โดยมากมักเรียก สั้นๆ ว่า ลวด; เรียกสิ่งที่ทำด้วย ลวดโลหะคล้าย สิ่งทอ ใช้กันยุง ต่างมุ้ง ว่า มุ้ง ลวด; เรียกเครื่อง ปลูกสำหรับ รองนั่ง ทำด้วย ต้นกก ทอเป็น ผืนหน้ากว้าง ประมาณ ๑ เมตร ความยาว ไม่จำกัด นิยมใช้ ตามวัด ว่า เสื่อ ลวด; ลายที่ลอก เป็นเส้นกลมยาว ไปตามขอบตัว					3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 176 คำที่ 16
			เล่ม 1 หน้า 931 (พระไอยการ กระบดศึก)						3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 410 คำที่ 22	
									4. A DIC TIONARY OF	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ไม้ต่างๆ, เรียก สิ่งที้นูนขึ้นซึ่งมี ลักษณะคล้าย ลวด เช่น ลวด ปากปลา. (โบ)						MODERN SPORKEN MON หน้า 269 คำที่ 23

1.3 แร่ธาตุ / เครื่องประดับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ทอง	thɔːŋ	ทอง	... ถ้าหากันว่าปล้นสดม จกลักเอา ทรัพย์สิ่งของ <u>ทอง</u> เงินฆ่าเจ้าเรือน ตายกลางวันกลางคืน แลลักลูก เมียไพรฟ้าข้าคนท่านลักช้างม้า เรือเกวียนโคกระบือเข้าของ ผ้าผ่อนแพรพรรณเส้นผักแว่น	น. ธาตุแท่งชนิด หนึ่งเนื้อแน่น มาก สีเหลืองสุก ปลั่งเป็นโลหะมี ค่า เช่น บ่อทอง เหรียญทอง ทอง	Twj	ถุ	thɔː	น. ทองคำ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เพิ่ม ɲ เป็น ตัวสะกด 2. ความหมาย	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 129

คำ	เสียง ภาษาไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ	
			เปิดไ่่สิ่งใดก็ดี ...	แท่ง ทองลิ่ม, เรียกเต็มว่า ทองคำ; เรียกสิ่ง ที่ทำด้วย ทองเหลืองว่า ทอง ก็มี เช่น กระทะทอง หม้อทอง, โดย ปริยายหมายถึง สีเหลืองๆ อย่าง สีทอง เช่น เนื้อ ทอง ผมทอง แสงทอง, ไข่ ประกอบสิ่ง ต่างๆ บางอย่าง โดยอนุโลมตาม ลักษณะสี เป็น ชื่อเรียกเฉพาะ เช่น ขนมทอง					กว้างออก หมายความว่า รวมถึงสิ่งที่มี ส่วนผสมของ ทองคำ มีสี หรือ ลักษณะคล้าย ทอง	คำที่ 33	
			เล่ม 1 หน้า 108 (พระทำนูน)							2. พจนานุกรมฉบับ	
			... แลวิมานนั้นแล้วไปด้วยทอง							ลพบุรี	
			ประดับทิพรัตนมียอดได้แลพัน							เล่ม 1	
			งามไปด้วยนุชบกบันไ้ระกาแก้ว							หน้า 281	
			แลนุชมาสบราลี ...							คำที่ 6	
			เล่ม 1 หน้า 198 (หลักอินทภาษ)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY	
			... แลท้าวทรงกันดา นา ๘๐๐							เล่ม 1	
			บังคับบังคับชาคลัง							หน้า 217	
			เงิน	เครื่อง						คำที่ 19	
		ทอง									
		พรรณผ้า									
		พรรณแพร									

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ทอง } ... ชาว เหลือง เล่ม 2 หน้า 259 (ตำแหน่งนา พลเรือน)	คือ ขนมหิน หนึ่ง รูปวงกลม มีน้ำตาลหยอด ข้างบน, ปลา ทอง คือปลา ชนิดหนึ่ง ตัวสี เหลืองหรือ แดงส้ม						4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 238 คำที่ 10
พลอย	phlɔːj	พลอย	... ให้พระราชทานขันทองหนัก ๑๒+ เหวนมียพลอยวงหนึ่ง เสอ ผ้า } จึ่งใช้ข้าหลวงไป แล ข้าหลวงกลับมากราบทูลเป็นมัน แมน ... เล่ม 2 หน้า 185 (กฎหมายเทียร บาล)	น. หินที่มีเนื้อใส สีต่างๆ ใช้ทำ เป็นเครื่อง ประดับมีหัว แหวนเป็นต้น, เรียกสิ่งที่ทำ เทียมพลอยว่า พลอยหุง	bLY	พลัว	plua	น. มุก, พลอย	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เพิ่ม ฺ เป็น ตัวสะกด 2. ความหมาย แคบเข้าจาก หมายความว่า รวมถึงมุกซึ่งมี ลักษณะเนื้อขุ่น ใช้หมายถึง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 192 คำที่ 37 2. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									เฉพาะหิน ที่มี ลักษณะเนื้อไม้ สีต่างๆ เท่านั้น	มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 103
									3. ไม่เปลี่ยนแปลงหน้า ที่ ทางไวยากรณ์	คำที่ 4 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 344 คำที่ 25
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MON หน้า 260 คำที่ 57
สมอ	sà - mɔː	สมอ	...เอียวกัங บูชาพระ ตัวเสียว กับเสาท้าย ลำปิ่น กับเสาหน้า ชมภู เท่าตั้ง ว่า <u>สมอ</u> ฮู้เดี่ยว ทอดคั่ง	น. หิน ของหนัก ที่ล้ามโซ่หรือ เชือกอยู่กับเรือ เวลาจอดเรือใช้ ทอดลงไปในน้ำ ให้เกาะพื้นเพื่อ ไม่ให้เรือเคลื่อน ไปที่อื่น	tM•	ดมอ	tà - mɔː	น. หิน	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียง พยัญชนะต้น จาก t เป็น s 2. ความหมาย แคบเข้าจาก หมายความว่า หินทั่วไป ใช้ หมายความว่า หินที่ล้ามโซ่ หรือเชือก เพื่อ ทอดลงไปในน้ำ เวลาจอดเรือ ไม่ให้เรือ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 123 คำที่ 3 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 265 คำที่ 11

เล่ม 2 หน้า 268 (ตำแหน่งนา
พลเรือน)

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
									เคลื่อนที่ไปที่อื่น เท่านั้น	3. MON- ENGLISH DIC 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์
										เล่ม 1 หน้า 206 คำที่ 17
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 27

1.4 อาวุธ

คำ	เสียง ภาษาไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาร ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสารดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
แสง	se : ฏ	แสง	... อนึ่งพระ <u>แสง</u> ทรงหมีให้เจ้าต่าง กรมต้องถือ ถ้าพระเจ้าอยู่หัว ส่ง พระ <u>แสง</u> ให้เจ้าต่างกรมอย่าให้รับ ถ้ารับโทษหนักให้มหาดเล็กรับ ถ้ารับหมีทันโทษถึงตาย ถ้าถือ พระ <u>แสง</u> ตามเสด็จอย่าให้ถอดฝัก ถ้าถวายพระ <u>แสง</u> ให้เอาคมไว้ข้าง ตัวสันไว้ข้างพระองค์ ถ้าถวายผิด โทษถึงตาย ... เล่ม 2 หน้า 192 (กฎหมายเทียร บาล) ... ถ้านั้นพระ <u>แสง</u> ป็น ๑๒ คน นาคล ๒๐๐ ... เล่ม 2 หน้า 273 (ตำแหน่งนา	น. อาวุธ, ศัสตรา, เครื่องมี คม, ราชาศัพท ใช้ว่า พระแสง เช่น พระแสง ดาบ พระแสง ปืน	\zcj	สุขุ	se : ฏ	น. ดาบ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียง วรรณยุกต์จัตวา 2. ความหมาย กว้างออก ใช้เป็นคำราชา ศัพท์หมายถึง อาวุธ ศัสตรา ทั่วไป ไม่เฉพาะ ดาบ 3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 91 คำที่ 29 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 204 คำที่ 27

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียนคำ ภาษามอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			พลเรือน)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 167 คำที่ 20
			... หมิ่นช่างในกรม พนักงาน พระแสงต้น นว ๒๐๐ นายพำนันพระแสงต้น นาค ๒๐๐ เลวในกรมพระแสงต้น นาค ๕๐ ...							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 229 คำที่ 37
			เล่ม 2 หน้า 274 (ตำแหน่งนา พลเรือน)							

1.5 มหฺรสป / คนตฺรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
กลอง	klɔːŋ	กลอง	... ชาวแตรเลว นาคละ ๕๐ หมื่นราชราชพนักงานกลอง แขก นา ๒๐๐ ชาวกลองเลว นา ๕๐ ... เล่ม 1 หน้า 1135 (นาทหารหัว เมือง) ... คานหามเก้าอี้ทองศิริเพศมว ทอง แตรกลางโพง ๓ คู่แลปีกลอง ครั้งมาถึงขนอนหลวง ลดเครื่อง ทั้งปวงไว้แต่กันซึงคานหาม ... เล่ม 2 หน้า 179 (กฎหมายเทียร บาล)	น. เครื่องตีทำ ด้วยไม้เป็นต้นมี ลักษณะกลม กลวง จึ่งด้วย หนัง มีหลาย ชนิด, ถ้าขึ้น หนังหน้าเดียว มี รูปยาวมาก ใช้ สะพายในเวลาตี เรียกว่า กลอง ยาว หรือ เถิดเทิง, ถ้าขึ้น หนังหน้าเดียว มี รูปกลมแบน และสั้น เรียกว่า กลองร่ามะนา,	klɔːŋ	กลอง	klɔːŋ	ว. เสียงดัง	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจาก หมายถึงเสียงดัง เป็นเครื่องดนตรี ที่มีเสียงดัง 3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำวิเศษณ์ เป็น คำนาม	1. พจน านุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 37 คำที่ 31 2. พจน านุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 71 คำที่ 11

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ถ้าแลอ้ายผู้ร้ายจะเข้าปล้นแล กระทำร้ายสิ่งใดๆ เป็นการเร็วใน ทันใดนั้นให้ตีกลงสัญญาขึ้น แล้ว ให้ชาวบ้านทั้งปวงมาพร้อมกัน จับกุมติดตามสะกดรอยอ้ายผู้ร้าย ไปบ้าง ...	ถ้าขึ้นหนังสือ ๒ หน้า ร้อยโยงเข้า ด้วยกันด้วยหนัง เรียด เรียกว่า กลองมลายู, ถ้า ร้อยโยงด้วย หวาย เรียกว่า กลองแขก กลอง ชนะ, ถ้าขึ้นหนังสือ ครึ่งแผ่นทั้ง ๒ หน้า เรียกว่า กลองทัด						3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 74 คำที่ 12
			เล่ม 2 หน้า 962 (พระราช กำหนดเก่า)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 211 คำที่ 13
จะเข้	cà- khê:	จเข้		น. เครื่องดนตรี ไทยชนิดหนึ่ง มี	k[.·	กุขามุ	ja:m	1. น. จระเข้ 2. น. จะเข้	ใช้ตามความ หมายภาษามอญ	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ร้องเพลงเรือเป่า } 							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										TIONARY เล่ม 1 หน้า 65 คำที่ 1 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 210 คำที่ 7 ภิชาด เลณะ สวัสดี (2543:

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										110) กล่าว เกี่ยวกับ จะเข้าใจ ... จะเข้าใจ แต่เดิม เป็น เครื่อง สังคิต มอญ ...
ฉาบ	chà : b	ฉาบ	... นาขรอนั่งด้วยอินทเทรี หริทิกยีนฉาบระบำซ้ายขวา หม่ง ครุ่ม ๑ ยก ... เล่ม 2 หน้า 198 (กฎหมายเทียร บาล)	น. เครื่องดี ประกอบจังหวะ ชนิดหนึ่ง ทำ ด้วยโลหะ รูปร่างเป็นแผ่น กลมคล้ายจาน แต่มีปมูนขึ้น	S.cj	ฉาจ	cha : n	น. ฉาบ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เปลี่ยนตัวสะกด 2. ไม่ เปลี่ยนแปลง	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 82 คำที่ 32

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ตรงกลางเจาะรู ตรงกลางปุมไว้ ร้อยเชือกหรือ เส้นหนังสำหรับ ถือนัต					ความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจน านุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 186 คำที่ 3 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 151 คำที่ 25 4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 227 คำที่ 10
ปี	pì:	ปี	... คานหามแก้วีทองศิริเทศมว ทอง แตรลงโพง ๓ คู่แลปีกลอง ครั้นมาถึงขนอนหลวง ลตเครื่อง ทั้งปวงไว้แต่กันชิงคานหาม ... เล่ม 2 หน้า 179 (กฎหมายเทียร บาล)	น. เครื่องดนตรี ประเภทเป่าลม อย่างหนึ่งที่ใช้ ลิ้น ตัวปี หรือ เลาปีมักทำด้วย ไม้แก่น เช่น ไม้ ชิงชัน ไม้พะยูง มีลักษณะ ค่อนข้างยาว ป่องตรงกลาง หัวท้ายบานออก	ep0j	เปว	pe:	น. ปี	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ e: เป็น i: ออกเสียง วรรณยุกต์ โท	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 166 คำที่ 16 2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ไอยการหมื่นโทวาริก ถ้างับได้ โทษ ๓ ประการ ...	เล็กน้อย ภายใน เลาปีเจาะรูกลวง ตลอดตั้งแต่หัว จดท้าย มีหลาย ชนิด เช่น ปีนอก ปีใน ปีโจน ปี					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 51 คำที่ 4
		เล่ม 2 หน้า 180 (กฎหมายเทียร บาล)	... อนึ่งเสดจวังช้าง ให้ตั้งเขื่อนตั้ง ค่ายพราง แลช้างอยู่ในเล้าใช้ ให้ ตั้ง อาชาคือว่าห้ามปีขลุ่ยทับโพน ฆ้อง กลองเซาะเบาะเถียงกันดี คำข้าคนบ่าวไพร่แลให้ร่อนนั้น ...	ขวา, ลักษณะนาม ว่า เล่า เช่น ปี ๒ เล่า						3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 290 คำที่ 24
		เล่ม 2 หน้า 184 (กฎหมายเทียร บาล)								4. A DIC TIONARY OF

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MODERN SPORKEN MON หน้า 250 คำที่ 9

1.6 สถานที่ / สิ่งปลูกสร้าง

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
กระท่อม	kra - tho:m	กระท่อม	... ค้างเรือนผู้ใดเรือนนั้นเลกใหญ่ เสาไม้จริงถาไม้ไผ่ ฝาเรือนนั้นทำ ด้วยอันใด แลเรือนนั้นทับถา <u>กระท่อม</u> มีจีห้อยอยู่ค้างวัดวา อารามเปนประการใด ...	น. เรือนเล็กๆ ทำพออยู่ได้	gduk j	คทุก	ke :- tek	น. กระท่อม, คลังเก็บวัสดุ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ ε: เป็น a ใน พยางค์ต้นและ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 948 (พระราชกำหนด เก่า)						เปลี่ยนสระ อ เป็น ะ: และ ตัวสะกดจาก k เป็น m ในพยางค์ท้าย	หน้า 56 คำที่ 2 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 117 คำที่ 13 3. 'ไม่' เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 34

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										คำที่ 26
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 291 คำที่ 30
กำแพง	kam - phe : ɯ	กำแพง	... ดังจได้ฟังมา ในปถมกัลปแรก ตั้งแต่แผ่นดินนั้น มีกำแพงจักรวาล แลเขาพระสุเมรุราช แลสัตตะปะริ ภันตะบรรพตทั้ง ๗ ... เล่ม 1 หน้า 155 (พระธรรมสาตร) ... เหตุคั้งนั้นมนุษย์ทั้งปวงก็ยินดี	น. เครื่องกัน เครื่องล้อม ที่ก่อด้วยอิฐ ดิน หรือ หิน เป็นคัน	kM.c j	กมาจ	kà - ma : n	น. กำแพง	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 34 คำที่ 28

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ด้วยมะโนสารฤาษีๆ มีความวิตก ที่จะให้พระมหากษัตริย์เจ้ากอบปร ด้วยทศพิชราชธรรม ๑๐ ประการ จึงเหาะไปยัง <u>กำแพงจักรวาล</u> เห็น บาฬีคัมภีร์พระธรรมสารทอน คำภีร์ภาพเป็นลายลักษณ์อักษร ปรากฏอยู่ใน <u>กำแพงจักรวาล</u> มี ปะริมณฑลที่เท่ากายคชสาร ... เล่ม 1 หน้า 158 (พระธรรมสาตร) ... ท้องพระโรงเรือนหลวงทิม คาบซ้ายขวา เกษชาลาเฉลี่ยโรง แสงโรงเครื่องศาลากุญชร โรง ช้างต้นโรงม้านัน แล <u>กำแพงชั้น</u> ใน <u>กำแพงชั้น</u> นอกป้อมค่ายคูประตู่ หอรบเชิงเทิน ...						แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	2. พจนานุกรมฉบับมอญลพบุรี เล่ม 1 หน้า 52 คำที่ 1 3. MON-ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 63 คำที่ 6 4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 417 (พระอาการ อาชาหลวง)							TIONAR Y OF MODERN SPORKEN MON หน้า 209 คำที่ 46
คร้ว	khrua	คร้ว	... พระเจ้าหลานเธอกรมฝ่ายใน แลกรมพระแสงในพระแสงนอก แลพระคลังในพระคลังวิเศษ แล สิบสองพระกำนัช้ายขวา แล ดาบเกยซ้ายขวา แลคร้วเข้าดัน แลกรมพระสนมพลเรือน ... เล่ม 1 หน้า 114 (พระทำนูน) ... ไพร่ห้วงาน นา 25 ไพร่มีคร้ว นา 20	น. โรง เรือน หรือห้องสำหรับ ทำกับข้าวของ กิน, เรียกผู้ที่อยู่ กินร่วมคร้วกัน	e\k0j	โกรว	kro:	น. พ่อคร้ว, แม่ คร้ว	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียง พยัญชนะต้น จาก k เป็น kh 2. เปลี่ยนแปลง ความหมาย จาก ผู้ทำอาหาร เป็น สถานที่สำหรับ	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 143 คำที่ 51 2. พจนา นุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ไพร่ราบ นา 15 ไพร่เลว นา 10 ...						ทำอาหาร	มอญ ลพบุรี
			เล่ม 1 หน้า 1143 (นาทหารหัว เมือง)						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	เล่ม 1 หน้า 316 คำที่ 31
			... ถ้าภบขาศึกศัตรุแลช้างม้ามาก ใช้ ให้เร่งจับครัวเข้าในเมียง แล หันประตูเมืองอยู่ถ้าพระเจ้าอยู่หัว กว่าจะมา แลให้แต่งพลทหาร แหกหักเอาทางข้าศึกจงได้ ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 248 คำที่ 14
			เล่ม 2 หน้า 406 (พระอาการ อาชาหลวง)							4. A DIC TIONARY OF MODERN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										SPORKEN MON หน้า 210 คำที่ 40
คุก	khúk	คุก	... ถ้าเป็นเนื้อความหลวงให้จับ เขียนโจทน์จนหนัก ให้รับ ราชบาตรเอาตัวเข้าคุก ถ้าเนื้อ ความราษฎรหาแก้กันให้ปรับ ไหมเอาตามบันดาศักดิ์ตาม พระไอยะการให้ใช้ทุนผู้ชนะ จงบเทม ...	น. ที่ขังนักโทษ, เรือนจำ	gukj	คุก	ko`k	น. คุก, ตะราง	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษามอญ เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก ก เป็น ค ออกเสียง วรรณยุกต์โท	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 60 คำที่ 44
			เล่ม 1 หน้า 419 (พระอาชการ ลักษณะอุธร)						2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1
			... ให้ฆ่าคนร้ายให้ตกไปตามกัน พวกซึ่งไปด้วยหมีได้ลงมีอนั้น ให้ทวนโดยขนาดแล้วเอาตัวจำ						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ใส่ลูกไว้ ...							หน้า 132 คำที่ 32
			เล่ม 1 หน้า 720 (พระไอยการ ลักษณะโจร)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 118 คำที่ 18
			... สถานหนึ่งคือให้ตัดศีรษะเสีย สถานหนึ่งคือให้จำห้าประการ ใส่ลูกไว้จะควรด้วยสถานโทษ ประการใดก็ให้ลงโทษโดยอาษา อันมีพระราชกฤษฎีกาแลพระ ราชกำหนดกฎหมายทั้งปวง ...							
			เล่ม 1 หน้า 929-930 (พระไอยการกระบดศึก)							
ดง	don	ดง	... ถ้าที่เป็นที่ไร่นาป่าดงพงแขม เป็นที่อยู่แห่งคนผู้สูงอายุศรัสมแล คนพิกลจริตบ้าใบ้ผู้ใดเข้าไปใน ที่มันอยู่มันฟันแทงมีบาทเจ็บแล	น. ป่าที่มีต้นไม้ ใหญ่ขึ้น หนาแน่น เช่น ขึ้นเป็นดง, ที่ซึ่ง	;iÖcj	เจิง	dì a : ŋ	น. ดง	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ ia : เป็น o	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ตายก็ดี ...	มีต้นไม้อย่างใด อย่างหนึ่งขึ้น					2. ความหมาย กว้างออก	สยาม หน้า 103
			เล่ม 1 หน้า 237 (วิวาทคำดี)	หนาแน่น เช่น ดงกล้วย, โดย					หมายความว่า รวมถึงสถานที่ที่	คำที่ 46
			... มีการณะรงสงครามมิได้อยู่	ปรีชาเรียก					มีสิ่งประเภท	2. พจนา
			ช่วยราชการ ภาครอบครัวอพย	สถานที่ที่มีคน					เดียวกันอยู่	นุกรม
			หนีไปเข้าด้วยข้าศึกแลไปชุ่มช่อน	หรือสัตว์ เป็น					รวมกันมาๆ	ฉบับ
			อยู่ป่าคงท่านว่าเปนกระบด ให้ฆ่า	ต้นประเภท						มอญ
			เสียสิ้นทั้งโคตืออย่าให้ดูเขียงหย่าง	เดียวกันรวมอยู่					3. ไม่เปลี่ยน	ลพบุรี
			กันต่อไป ...	ด้วย กันมาๆ					แปลงหน้าที่	เล่ม 1
			เล่ม 1 หน้า 933 (พระไอยการ กระบดศึก)	เช่น ดงผู้ร้าย ดง เสือ					ทางไวยากรณ์	หน้า 223 คำที่ 23
			... แลข้าหนีเจ้าไพร่หนีนายเทียว							3. MON- ENGLISH
			ชุ่มช่อนจรดัดพลัด แลไพร่พล							DIC
			เมืองแตกฉานไปอยู่เมืองใดๆ ก็ดี							TIONARY
			ไปชุ่มช่อนอยู่ป่าคงก็ดีให้แต่ง							เล่ม 1

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เกลี้ยกล่อมล้อมล้อมให้ได้ ...							หน้า 178 คำที่ 1
			เล่ม 2 หน้า 983 (พระราชกำหนด เก่า)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 230 คำที่ 58
ด้าน	dà:n	ด้าน	... แลตราหาบโพล่บ่าขวานั้นเบิก ด้านขนอนผู้ไปทางเรือนอกด้าน แลตราหงษ์มีมรูปได้เบิกขนอน ไปทางเรือชาวด้าน ...	น. ทางผ่าน เช่น ด้านข้าง, ทาง ผ่านพรมแดน ระหว่างประเทศ เช่น ด้านเจดีย์	;nj	ทาน	da:n	น. หนทาง, วิธี	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย ออกเสียง วรรณยุกต์เอก	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม
			เล่ม 1 หน้า 117 (พระทำนูน)	สามองค์ ด้าน สังขร; ที่สำหรับ					2. ความหมาย แคบเข้า ไม่ได้	หน้า 102 คำที่ 58

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... ตราคนหาบโพล่บ่าซ้ายนั้นได้ เบิกขนอนด้านผู้ไปทางบกนอก ด้านทั้งปวงนั้น ...	กัก ตรวจ คอย ระวังเหตุ และ ป้องกันช่องทาง ที่จะผ่านเข้าออก					หมายถึงหนทาง ทั่วไป แต่หมายถึงเฉพาะเส้น ทางที่เป็นพรมแดน หรือทาง ผ่านเข้าออก ระหว่าง ที่มีที่ สำหรับคอยตรวจ	2. พจนานุกรมฉบับมอญ- ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 218 คำที่ 5
			เล่ม 1 หน้า 118 (พระทำนูน) ... แลคนเรวถือนั่งสือไปด้วยกิจ ราชการ แลให้กรมการแขวงเฉียง คูคนเรวแลส่งไปเบิกด้านขนอน ไปมา ...	เช่น ด้านตรวจ คนเข้าเมือง ด้าน ศุลกากร ด้านกัก สัตว์					3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 175 คำที่ 26	4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 230 คำที่ 30
ตะพาน	tà- pha:n	ตะพาน ตะพาน	... อนึ่งถ้าโจรลักเผาเรือนตลาดแล ศาลาเผาไร่ไร้อ้อยโรงลอมฟาง ลอมเข้าแลตะพานจับตัวได้ให้ตัด นิ้วมือคูกข้อ ... เล่ม 1 หน้า 726 (พระไอยการ ลักษณะโจร) ... หิ้วขอลอยชายแลเข้าในสวน ประตุนสวนตะพานสวนในไร่ ไถในกะลาบดแลหน้าพระที่นั่ง	น. สิ่งปลูกสร้าง ที่ทำสำหรับข้าม แม่น้ำลำคลอง เป็นคัน บางทีทำ ยื่นลงไปในน้ำ สำหรับขึ้นลง, โดยปริยาย หมายความว่า สื่อเชื่อมโยง, สะพาน ก็ว่า	Db> nj	ธพาน	tɛ:- pa:n	น. ถนนก่อด้วย อิฐ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ ɛ : เป็นสระ a ในพยางค์ต้น 2. ความหมาย แคบเข้า หมายถึง ถึงเฉพาะถนน หรือสิ่งปลูก สร้างที่ใช้	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 146 คำที่ 47 2. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ประตูปับเรือกี้ดีพระดำหนักี้ดี ...						เชื่อมต่อทาง ใช้	มอญ
			เล่ม 2 หน้า 188 (กฎหมายเทียร บาล)						สำหรับข้ามจาก ฝั่งหนึ่งไปอีกฝั่ง หนึ่ง	ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 299 คำที่ 15
			... ถ้าแลมิเอาไปส่งถึงมุนถึงนาย แลข้าคนท่านหนักี้ดีมีผู้ร้ายฆ่าตี ฟันแทงตายก็ดีข้ามน้ำตกตะพาน ตายก็ดี ท่านให้ผู้วานนั้นใช้ซ้ำ ท่าน ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 233 คำที่ 21
			เล่ม 2 หน้า 502 (พระอาการ เบดเสร็จ)						4. A DICTIO NARY OF	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ	
										MODERN SPORKEN MON หน้า 241 คำที่ 16	
ตึก	tòk	ตึก	.. รักษา <u>ตึก</u> ... เล่ม 1 หน้า 1121 (นาทหารหัว เมือง) ... เพลาเช้าพญาพระคลังผู้ว่า ราชการณะที่สมุหนายก ออก นั่งว่าราชการณ <u>ตึก</u> ป่าตะกั่ว ... เล่ม 2 หน้า 1000 (พระราช กำหนดเก่า)	ขุนสังฆราช พันศรีสิงหนาท อิฐ ปูนเป็นต้น	น. อาคารที่ ก่อสร้างด้วย อิฐ ปูนเป็นต้น	tuikj	ตึก	tia:k	น. ตึก	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนสระ ia: เป็นสระ ò 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 119 คำที่ 18 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										เล่ม 1 หน้า 253 คำที่ 29
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 199 คำที่ 12
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
หน้า 234 คำที่ 59										
ไพร	phraj	ไพร	... งามไปด้วยนุษย์กันไประกา แก้วแลมุขมาศบราลี มีระเบียบ ไพรที่ทองเพนถ้องแถวแนวเสา โสมกาศกาญจนจิตร ... เล่ม 1 หน้า 198 (หลักอินททาส)	น. ป่า; ขอบ, ริม, เรือกตอก เส้นกลมๆ ที่อยู่ ได้ขอบกระบุง กระจัดเป็นต้น ว่า ดอกไพร	e\bhj	เพรหุ	pre:h	น. ป่าละเมาะ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนเสียงสระ e: เป็น a ออกเสียงเหมือน มี j สะกด	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 191 คำที่ 32
			... ราษฎรทั้งหลายวิวาทคดีคำฟัน แทงกันในรัชดาตรอกถนนมรคา ตลาดพิสานในสระทำน้ำ ศาลา กลางไรรูปาสถานไพรแห่งใด ก็ดี ... เล่ม 1 หน้า 243 (วิวาทคำดี)						2. ความหมาย กว้างออก ไม่ได้ หมายถึงเฉพาะ ป่าละเมาะ แต่ หมายถึงป่า โดยทั่วไป	2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 342 คำที่ 22
			... เอาคีมคืบก้อนเหล็กแดงใหญ่						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ใส่ลง ให้มันสะหมองสีตะพลุ่งฟู ขึ้นคั่งม่อเกี้ยวน้ำส้มพะอุม สถาน หนึ่งคือให้ตัดแต่หนังจระเบื่อง หน้า ถึงไพรปากเบื่องบนทั้งสอง ข้างเปนกำหนด ... เล่ม 1 หน้า 928 (พระไอยการ กระบดศึก)						ทางไวยากรณ์	4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 260 คำที่ 40
ร้าน	rá:n	ร้าน	... เดก ๗ ขวบเหล้นด้วยกันผลัก ใส่กันตกเรือน ศาลา ดันไม้ <u>ร้าน</u> น้ำ ดายไซให้ พ่อ } แห่งเดก แม่ } ผู้ผลักนั้นปลูกตัวลูกท่าน ... เล่ม 1 หน้า 236 (วิวาทคำติ) ... นครบานคูนนักโทษให้ไป	น. ที่ที่ปลูกยก พื้นขึ้นสำหรับ นั่งหรือขายของ เป็นดิน, สถานที่ ขายของ, เรียก สิ่งที่ปักเสามีไม้ พาดข้างบนให้ ดันไม้เลื้อยว่า ร้าน เช่น ร้าน บวบ ร้านองุ่น	r1nj	ราน	ra:n	ก. ชื่อ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ออกเสียง วรรณยุกต์ตรี 2. เปลี่ยนแปลง ความหมาย จาก ชื่อ เป็นสถานที่ สำหรับซื้อขาย	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 213 คำที่ 4 2. พจนา นุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ขอกินกลางตลาด ให้ขอแต่ชาว ตลาดลูกค้าหาบคอนตามแต่เขา จะให้นั้น ถ้านักโทษหากซื้อซัก หัก <u>ร้าน</u> เอาของชาวตลาด ลูกค้า หาบคอนก็ดี ...						3. เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์ จาก คำกริยา เป็น คำนาม	ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 145 คำที่ 20
			เล่ม 1 หน้า 741 (พระไอยการ ลักษณะโจร)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 380 คำที่ 14
			... อนึ่งถ้าวิวาษกันณถนนหนทาง ตลาดแลกระแสน้ำความนั้น เพื่อนบ้าน <u>ร้าน</u> ตลาดกอรู้เหินอยู่ ถึงว่าโจทจำเลยมีอ้างก็ให้ กระลาการภาโจทจำเลยไปสืบ ถามเพื่อนบ้าน <u>ร้าน</u> ตลาดซึ่งอยู่ ใกล้กันให้แจ้ง ...							4. A DIC TIONARY OF

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 1016 (พระราช กำหนดเก่า)							MODERN SPORKEN MON หน้า264 คำที่ 64
โรง	ro:ŋ	โรง	... ซึ่งผู้ได้ว่าราชการทุกกรมอัน หาโรงงานมิได้ ใช้กระลาการที่ จะพิจารณาความบังคับบรรด คดีอนาประชาราษฎรผู้เป็นข้า แผ่นดิน ... เล่ม 1 หน้า 107 (พระทำนุน) ... ถ้าทาสแค้นใจเจ้าเบี้ยนายเงิน ด้วยประการใดๆ ฟ้องให้เรียกนาย เงินออกมายังโรงสาร ท่านว่าให้ มันส่งเงินค่าตัวมันแก่นายเงิน ...	น. สิ่งปลูกสร้าง ที่มีหลังคาคลุม ปกคิพื้นอยู่ติด กับดิน สำหรับ เป็น ที่อยู่อาศัย ประกอบกร หรือไว้สิ่งของ เป็นคั้น เช่น โรง ลิเก โรงทอผ้า โรงเหล้า โรงรถ โรงพิมพ์, ลักษณะนามว่า โรง เช่น ลิเก	rucj	รุ่ง	reŋ	น. โรง, อาคาร, สถานี, สถานที่	1. ใช้ตามเสียงและ รูปเขียน ภาษา มอญ โดยใช้สระ โ- . 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 213 คำที่ 30 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 282 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	โรงหนึ่ง โรงทอ ผ้า ๒ โรง						เล่ม 2 หน้า 146 คำที่ 19
			... อนึ่งถ้าโจรลักเอาร้านตลาดแล ศาลา เผลารู้ไร้อยู่โรงลอมฟาง ลอมเข้าแต่ตะกานจับตัวได้ให้ตัด นิ้วมือคูกข้อ ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY
			เล่ม 1 หน้า 726 (พระไอยการ ลักษณะโจร)							เล่ม 2 หน้า 386 คำที่ 4
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORK EN

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										MON หน้า 265 คำที่ 12
วัง	wan	วัง	...อนึ่งถ้าจะเทียบตำแหน่งนา ข้าราชการกรมพระราชวัง ให้ เทียบเอาตามตำแหน่งข้าราชการ ในพระราชวังหลวงตั้งแต่นา ๔๐๐ ขึ้นไปให้แบ่งเอาครึ่งหนึ่ง ... เล่ม 1 หน้า 1144 (นาทหารหัว เมือง) ... แต่ป้อมมุขวัดรามาวาสถึงป้อม สวนองุ่นเป็นหน้าที่ชาวกำแพง ล้อมวังซ้ายขวาว่ากล่าวคนแลถึง ...	น. ที่อยู่ของ เจ้านาย, ถ้าเป็น ที่อยู่ของ พระมหากษัตริย์ เรียกพระราชวัง หรือพระบรม มหาราชวัง	0cj	วꩊ	wɛ : ɣ	น. พระราชวัง	1. ใช้ตามรูปเขียน ภาษามอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 232 คำที่ 8 2. พจนานุกรม ฉบับ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 186

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 180 (กฎหมายเชียร บาล)							คำที่ 7
			... แต่นี้สืบไปเมื่อหน้าถ้ำราชบูร จรวงฟ่องกล่าวไทยแก่กัน ด้วย สิ่งใดๆ ณะกรมพระราชวังบวร สถานมงคลแลโจทจำเลยเป็นข้า ทูลลอองพระราชวังหลวง อย่า ให้ข้าทูลฯ กรมพระราชวังบวร สถานมงคลพิจารณา ให้ส่งคู่ โจทจำเลยเข้ามาพระราชวัง หลวงตามกระทรวง ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 421 คำที่ 1
			เล่ม 2 หน้า 996 (พระราชกำหนด เก่า)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 271 คำที่ 24

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เวียง	wian	เวียง	... ในเวียงกำหนดสามวัน นอก เวียงเจดวัน ถ้ามันละเงินเสียมิ ได้ออกมาในสามวันเจดวันแล มันจะออกมาว่ากล่าว อย่าฟัง ให้ว่ากล่าวสืบไปเลย ... เล่ม 1 หน้า 283 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง) ... ได้สมพลเลียบทับเคียวตั้ง ค่ายประชิดติดค่ายเวียงพระนคร ก็ดี ข้าศึกยกมาขกทับไปต่อด้วย ข้าศึกก็ดี ... เล่ม 1 หน้า 938 (พระไอยการ กระบดศึก) ... อนึ่งผู้ใดบังอาจ ลักขุดเสาได้	1. น. เมืองที่มี กำแพงล้อม	0cj	วฺ	wɛ : ɣ	น. พระราชวัง	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนสระ แ- เป็น เ-็ย 2. ความหมาย กว้างออก หมายถึง ความรวมถึง บริเวณเมือง ทั้งหมด ซึ่งมีวัง รวมอยู่ด้วย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 232 คำที่ 8 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 186 คำที่ 7

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เวียงในเมืองหลวงท่าน ๑๐ ต้น เอา ๓ ต้นตั้งใหม่ต้นด ๑๑๐๐๐๐ ถ้าหัวเมือง ๑๐ ต้น ให้ใหม่แต่ ๓ ต้น ต้นละ ๕๕๐๐๐ ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 421 คำที่ 1
			เล่ม 2 หน้า 187 (กฎหมายเทียร บาล)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 271 คำที่ 24

1.7 ประเทศ / ชนชาติ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ชวา	chá- wa:	ฉวา	... ถ้าชาวกรุงก็ดีต่างประเทยก็ดี หาพิพาทคดีถ้อยความแก่ฝาร้าง อังกฤตวิสันดาแขกประเทยแขก ฉวามะลายูม้กะสันญวนจีนซึ่งเข้า มาสู่พระบรมโพธิสมภารใช้ ... เล่ม 1 หน้า 110 (พระทำนุ) ... เหนพิศดูข้าวของเงินทองของ มฤจธริฐอันมาค้าขายแต่นานา ประเทยนอกค่านต่างแดนแลก ลูกสาวยกหลานสาวให้เป็นเมียฝาร้าง อังกฤตวิสันดาฉวามะลายูอันต่าง ศาสนา แลให้เข้ารีตถืออย่างมฤ จธาธิฐนอกศาสนา ...	น. ชื่อเกาะ สำคัญที่สุดและ เป็นที่ตั้งเมือง หลวงของ ประเทศ อินโดนีเซีย, (โบ) ใช้ว่า ยะ วา ก็มี เรียก ประชาชน ที่พูด ภาษาชวา ว่า ชาว ชวา	z0>	ชวา	CE:- wa:	น. ชาวชวา	1. ใช้ตามรูปเขียน ภาษามอญ 2. ความหมาย กว้างออก หมายถึง ความรวมถึง เกาะชวา และ ชาวชวาด้วย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรมฉบับ สยาม หน้า 87 คำที่ 2 2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 160 คำที่ 5

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 385 (พระอาการ อาชาหลวง)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 227 คำที่ 8
			... แยกพราหมณชนประเทศ ฝรั่งอังกฤษจีนจามวิลันดาฉวา มลายูกวยขอมพม่ารามัญเข้ามาสู่ โพธิสมภารก็ดี เข้ามาค้าขายทาง บกทางเรือก็ดี ...							
			เล่ม 2 หน้า 393 (พระอาการ อาชาหลวง)							
พม่า	phá- mā:	พม่า	... อนึ่งพิริยหมู่แขกขอมลาวพม่า เมงมอญมสุมแสงจีนจามชาว นานาประเทศทั้งปวง แลเข้ามา เคียรในท้ายสนมก็ดี ทั้งนี้ไยการ ขุนสนมห้าม ...	น. ชื่อประเทศ และชนชาติหนึ่ง อยู่ทางทิศ ตะวันตกและ ตะวันตกเฉียง เหนือของ ประเทศไทย	bm.	พมา	pɛ:- mɛ:- a:	น. ชาวพม่า	1. ใช้ตามรูปเขียน ภาษามอญ เพิ่ม รูปวรรณยุกต์เอก และอ่านออก เสียงวรรณยุกต์ โท	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 185 คำที่ 21

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			... แยกพราหมณชนวนประเทศ ฝารังอังกฤษจีนจามวิลันดาฉวา มลายูกวยขอมพม่ารามัญเข้ามาสู่ โพธิสมภารก็ดี ...						2. ความหมาย กว้างออก หมายความว่า รวมถึงประเทศ และชนชาติพม่า ด้วย	2. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 328 คำที่ 6
			เล่ม 2 หน้า 393 (พระอาการ อาชาหลวง) ... พม่าลาวมอนขอมไทใหญ่ของ จีนจามกุลาละลาดีแยก พราหมณ แลตะนาวญี่ปุ่นญวนฝารังอังกฤษ วิลันดาต่างประเทศทั้งปวง ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 257 คำที่ 33
มอญ	ᨆ᩵ᩁ᩠ᨾ᩵	มอน มอญ	... อนึ่งพิริยหมู่แขกขอมลาวพม่า เมง มอญมสุมแสงจีนจามชวา	1. น. ชื่อชนชาติ หนึ่ง เคยเป็น	ᨆ᩵ᩁ᩠ᨾ᩵	มน	ᨆ᩵ᩁ᩠ᨾ᩵	น. มอญ, ชาว มอญ	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ	1. พจนานุกรม

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			นานาประเทศทั้งปวง แลเข้ามา เคียรในท้ายสนมก็ดี ทั้งนี้ไยการ ขุนสนมห้าม ...	ใหญ่อยู่ทางตอน ใต้ของพม่า ปัจจุบันเป็น ส่วนหนึ่งของ					2. ไม่เปลี่ยน แปลความ หมาย	ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 199
			เล่ม 2 หน้า 181 (กฎหมายเทียร บาล)	ประเทศพม่า มี ภาษาพูดอยู่ใน ตระกูลมอญ –					3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	คำที่ 49 2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 113 คำที่ 15
			... ราษฎรข้าแผ่นดินชายหญิงไท มอญบมิข้ามมิกลัวพระราชอาษา พระราชกำหนดกฎหมาย เหน้พิศดู เข้าของเงินทองของมฤฉาธิฐิอัน มาค้าขายแต่นานาประเทศ ...	เขมร และมี อักษรของ ตนเองใช้						3. MON- ENGLISH DIC
			เล่ม 2 หน้า 385 (พระอาการ อาษาหลวง)							
			... พม่าลาวมอญขอมไทใหญ่ของ จีนจามคุลากะลาสีแขกพราหมณแล							

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรม ไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			ตะนาวญี่ปุ่นญวนฝำรังอังกฤษ วิไลนดาต่างประเทศทั้งปวง ...							TIONARY เล่ม 2 หน้า 353 คำที่ 4
			เล่ม 2 หน้า 971 (พระราช กำหนด)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 261 คำที่ 5